

Kompilatie van "gezègkdes en oetdrukkinge" oet de Geulrand

Samengesteld door Harry Becker

Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach

Inhoudsopgave

De typering van allerhande luuj	3
Boere(laeve) I	3
Boere(laeve) II	4
Boere(laeve) III	4
De winter en de fièsdaag	5
't Veurjaor en Paosje	6
't Waer I	6
't Waer II	7
't (Väöl) drinke	7
Ete (of aete?)	8
Deere I - veugel	8
Deere II - d'n aezel en 't paerd	9
Deere III - d'n os en de koo	10
Deere IV - viè op de boerderie	10
Deere V - hõnd, haas, knien, kwakkert, en de bieje	11
Deere VI - masjerang van soorte deere	11
Kinger/kingerkal	12
Kèrmes	13
Kèrrek en gelouf I	14
Kèrrek en gelouf II	14
Kèrrek en gelouf III	15
Kèrrek en gelouf IV	16
Kèrrek en gelouf V	16
Vanal en nog get I	17
Vanal en nog get II	17
Vanal en nog get III	18
Vanal en nog get IV	19
Vanal en nog get V	19
Vanal en nog get VI	20
Vanal en nog get VII	21
Vanal en nog get VIII	21
Vanal en nog get IX	22

Kompilatie van "gezègkdes en oetdrukkinge" oet de Geulrand

Vanal en nog get X.....	22
Vanal en nog get XI.....	23
Vanal en nog get XII.....	23
Vanal en nog get XIII.....	24
Vanal en nog get XIV	24
Vanal en nog get XV	25
Vanal en nog get XVI	26
Vanal en nog get XVII	26
<i>Invloed van 't Frans op de Limburgse dialecten.....</i>	28
<i>De klanken in benamingen van werktuigen, gereedschappen en</i>	32
<i>gebruiksvoorwerpen</i>	32
<i>Latijns en Frans.....</i>	34
<i>Zuidlimburgse dialecten en hun verwantschap met het Engels.....</i>	35
<i>Plante en deere.....</i>	36

Geulrand nulnummer - 1 oktober 1982:

De typering van allerhande luuj

Dae ies in eine bösj opgegreujd	- hij is slecht opgevoed
Dae haet kròm vingere	- hij is erg inhalig
Dat ies eine pilaerbieter	- hij gaat veel naar de kerk
Dae hingk miè aan de vaan es de ganse brònk waerd ies	- hij maakt veel drukte om niets
Dat ies geine van Zuuzaote	- hij is hier niet onbekend
Dae zuut aan de weeg of 't kind pies haet	- hij heeft gauw iets door
Dae ies te voel um zien eige kneuk te sjleipe	- hij is erg lui
Dae haet geine nagel um zien kònt te kratse	- hij is straatarm
Dae kak klein keutelkes	- hij heeft het niet breed
Dat ies ein sjandark	- dat is een taaie (over een vrouw)
Dae lach mèt zie gans geziech en de naas apaart	- hij is overdreven vriendelijk
Dae ies lómmele Sjang oet de kar gesjpróng	- hij loopt er zeer onverzorgd bij
Dae zuut ein sjpang valle in Jeruzalem	- hij is erg gierig
Dae sjtièk de brets	- hij heeft het te goed, wordt een beetje balorig van weelde
Dae haet ein gooj kietsj in	- hij heeft een sterk gestel
Dae hilt de sjummel oet 't broad	- hij maakt alles op wat hij verdient
Dae ies van alle watere gewessje	- hij is van alle markten thuis

Geulrand nummer 13 - jannewarie 1986:

Boere(laeve) I

Es eine boer ein hin sjlach ies de boer of de hin krank	-
Dae mèllek de keu veurdat de boer in de wei ies	- hij is een slimmerik
"Dat hóllep tege de muus" zag de boer en sjtook zien sjuur in brand	-
Dae ziene tied wil verknoeve, hilt bieje, hinne en doeve	- hobbies waarmee vroeger niets te verdienen viel
Den eine sjeert sjäöp en den andere verrekes	- de een doet goede zaken en de ander niet
Koup naobers ringer, trouw naobers kinger	- zoek het niet te ver
Zeuk dien maad wied en d'n vrouw naobie	- geen risico's lopen
Wied ies riek	-
Kort bie de gaar (hek) weie de keu neet gaer	- je moet het fortuin niet te dicht bij huis zoeken
Wae de naober wil kreite, mót houwte hinne, doeve en geite	-
vrouwluusraad en reubzaod lókke mer ins op de zeve jaor	- raad van vrouwen moet je niet vertrouwen
eine paerdstand en ein vrouwluujshand maoge	-
noats sjtil sjtaon	-
eine mörregesrege en eine wievedans doere neet lank	-
dao vruus 't tössje man en vrouw	-
ziech wie ein kat in eine kroasjesjtroek veule	- onaangenaam

Geulrand nummer 14 - april 1986:

Boere(laeve) II

De boer de kunste aaflière	- te nieuwsgierig zijn
D'n achterhaam trèkke	- op de achtergrond blijven
Eine miensj ies geinen erappel, meh toch rolle ze mèt 'm	- een mens wil ook wel eens een verzetje, maar toch wordt hij geleefd
De aerappele bleuje	- gaten in de kousen hebben
De sjièper mótt de örte beware	- er komt nog streng winterweer
D'r blief altied waal ein eppelke hange	- er mislukt altijd wel iets, hoe goed je ook je best doet
De appele höbbe gouwe sjtertsjes	- de appels zijn duur
De diekste aore hange 't liègste	- verdienstelijke mensen zijn meestal bescheiden
Alles op ziene tied en bromele es ze riep zin	- alles op zijn tijd
Drie kièr verhuze ies eine kièr aafbrenne	- verhuizen brengt veel kosten/lasten met zich mee
Hae lièt ziech eine boanesjtek op de kop sjerpe	- hij is erg zachtaardig
Dem sjpringk de kwint	- hij wordt erg boos
De blaar zin veur de bleuj	- als de bloesem laat is, komt er minder fruit
Me weurdt ièder euverreje van ein mèskar es van ein koetsj	- je wordt eerder belasterd dan geprezen
Dae sjoert de rein	- hij gaat tot het uiterste
Wat rast dat mast	- rust roest; van rusten word je dik
Dae kinste baeter leijs es drieve	- hij is iemand met een luchtje
Ziech de kaetele sjoere	- biechten
Klièzaod verkaope	- biechten
Op zien eige vèt taere	- rentenieren
Dae jeugste nog neet oet de kuèl	- hij is een domoor

Geulrand nummer 15 - juli 1986:

Boere(laeve) III

Zoa zak, zoa zaodgood	- zo vader, zo zoon
't Kaore achter de ziech opkasse	- alles direkt opmaken
Dae zuut 't kaore wasse	- een zuinig iemand
Reube bie 't sjaopevleisj	- boter bij de vis
Riek invare en erm deersje	- veel stro maar weinig graan m.a.w. veel praatjes maar weinig daden
Door ein däänehègk gaon	- een doorzetter zijn
Dae haet ein geziech wie ein dääneheisj	- hij is een zuurpruim
Es ouw sjure brenne ies 't sjlech blösse weinig aan	- als oude mensen verliefd zijn, doe je daar
Dao hingk 't pungere achter de deur	- men past daar alles af
Dae krieg 't breer ingehange	- hij komt op de koffie
Ouw poorte höbbe ouw sjarnere	- oude mensen krijgen vaak last van de gewrichten

D'n dörpel versjliete

- het huis plat lopen óf: alle mogelijke moeite doen

D'n aere plat loupe

- idem (aere = voorhuis)

Dae sjlièp op de hanebalk

- hij is altijd vroeg op

Dae liegk de bessem ónder 't versjtaek

- zij hebben veel geluk (versjtaek = fundament)

Hae hingk aan de deursjtiel

- hij voert thuis niets uit

Neet van modersj klutendrek kinne

- het liefste bij moeder thuis zijn

Iërsj de piep aan, dan 't paerd oet de graaf en daonao gevare

- doe alles met overleg

Dae ruuk nao de sjöp

- hij leeft niet lang meer

Häöm ies de kar umgesjlage

- hij is gestorven

Geulrand nummer 17 - jannewarie1987:

De winter en de fièsdaag

Es 't kriskind ies gebore, höbbe de reube hunne sjmaak verlore

- na Kerstmis is knollengroen niet veel meer waard als veevoeder

Keersjmes mèt kliè geuf Paosje mèt sjiè

- een groene Kerst wordt vaak gevolgd door een witte Pasen

De sjoof brent krejje

- er is vorst op komst

Jannewari naat, laeg blief 't vaat

- een natte januari brengt een slecht voorjaar

Es de daag gaon lenge, geit de winter sjtreng

- wanneer het langer licht blijft, wordt 't kouder

Sint Teunis ies 'ne iesmaeker of 'ne iesbraeker

- op het feest van Sint Antonius, 17 januari, valt de dooi in of begint een vorstperiode

Sint Vincentius zónnesjien, geuf vööl kaore en wien

- als op het feest van Sint Vincentius, 22 januari, de zon schijnt, volgt er een goede oogst

Es mèt leechmes de zón sjient op d'n taore, mót den herder de örte beware

- wanneer op Maria Lichtmis, 2 februari, de zon schijnt, moet de herder het etensafval bewaren, d.w.z. volgt er een laat voorjaar

De daag gaon lenge, mèt Driekeuninge e kerteer, mèt Sint Teunis 'n oer, mèt Leechmès twiè en dan telt me neet miè

- de dagen lengen regelmatig: met Driekeuninge een kwartier, met Sint Teunis een uur, met Lichtmis twee, maar dan tel je niet meer

Sinte Berb geit mèt e wiet kleid nao de bal

- op het feest van Sint Barbara, 4 december, valt er vaak sneeuw

Maak Sint Teunis de brök, Sint Sebastiaan sjleit ze sjtök

- als het op Sint Teunis vriest, dan dooit het op Sint Sebastiaan, 20 januari

Wae boane wilt ete, mót Sint Joep neet vergete

- op 19 maart kan men al vroege bonen planten

Mièrtse zón en aprilse wind zin sjlech veur 't kind

- het weer is in maart en april erg wisselvallig

Van de meiraage krieste eine sjeut

- meiregen is goed voor de groei

Distele, 's zomers eine vloek, meh 's winters eine kook

- in de zomer zijn distels lastig, in de winter kan men ze als veevoer gebruiken

De appele höbbe hun lètste wiejing

- na 8 augustus is het beste weer voorbij

't Waer van Sint Cassiaan hilt daag lank aan

- het weer op Sint Cassiaan, 13 augustus,

Geulrand nummer 5 - jannewarie 1984:

'n zalig nuujjaor
de kop vol haor
de mónnd vol teng
mèt 'n waffel in de heng

Geulrand nummer 2 - april 1983:

't Veurjaor en Paosje

Es 't goowe vriedeg vruus, bevruus dao nao nieks
miè

Dat zin appele nao Paosje

't Ies mer ins Paosje op 't jaor

Es Paosje op Pinkstere vilt

Paosje in mièrt, alles verkièrd

Dao ies 't dèks goowe vriedeg

Sjuus ein evangelie oet de goow week

Dae sjöld mót betale mèt de Paosje, dae vilt de
vaste kort

Aprilse rege kump de boer gelege

April mót aan mei de aore levere

Aprilse rege bringk mei-se blome

April werrem, mei keul en juni naat, völle de
sjuur en ouch 't vaat

of: mei keul en naat, völt de sjuur en ouch 't vaat

Mèt Sint Meertens brónk ies 't good kuèl plante

Dae hat de koekoek huère fluite

- dat is niet veel meer waard

- je kunt niet altijd voorspoed hebben

- nooit

- daar is vaak armoe op tafel

- dat duurt erg lang

- nat weer in april is goed voor de gewas-
sen

- een natte april zorgt voor een goede oogst

- regen in april is goed voor groei en bloei

- een warme april, een koele mei en een
natte juni zorgen voor een rijke oogst

- 's zondags na Pinksteren regent het vaak

- hij voelt dat de lente er aan komt

Geulrand nummer 3 - juli 1983:

't Waer I

't Waer ies wie de luuj, die douge ouch neet

Slivvenhièr bemeujt ziech neet miè mèt 't waer

Eine mörgegrege en eine ouw wievendans doere
neet lang

Iech gaon, al raegent 't ouw wiever

Es de mögke danse, kump good waer

Dae haet 't biel in de poort gesjlage

De keu vraete mèt vijf moele

- gezegde voor slecht weer

- gezegde bij aanhoudend slecht weer

- als de dag met regen begint, klaart het
snel op

- ik laat me door de regen niet tegenhouden

-

- die is er tussen uit geknepen (vakantie)

- door langdurige regen groeit het gras heel
hard, de koeien lopen er door en vernielen
met hun 4 poten zoveel gras als een bek
eet (4+1=5)

Geulrand nummer 16 - oktober 1986:

't Waer II

Damp in 't dal, good waer euvral	- als er mist hangt in het dal dan wordt het goed weer
Damp ies de moder van alle waer	- mist kan zowel goed weer als slecht weer aankondigen
Vriedigs waer ies zóndigs waer	-
's Zóndigs ónder de vreugmis, geuf de hièl week mè	- 's zondagsmorgens regen, geeft de hele week slecht weer
De sjtein druège neet op	- er is regen op komst
De rouk sjleit aaf	- idem
Slivvenhièr goajt 't sjotelewater oet	- 't regent wat
't Regent oet eine sjotelsplak	- idem
't Regent wie ein ziesjotel	- 't regent pijpestelen
't Ies sjelme waer	- 'n avond met wind en regenvlagen
Slivvenhièr bemeujt ziech neet miè mèt 't waer	- het is aanhoudend slecht weer
Dae haet huu wind en mörge biès	- hij is wispelturig (biès = noordenwind)
't Ies kèrmes in de hël	- het regent en de zon schijnt
't Ies sjpits	- een snijdende kou
De sjtoof brent kreije	- er is vorst op komst
't Sjnijet dat 't rouk	- het sneeuwt hard
Sjnijet 't in de sjliek dan vruus 't tegeliek	- sneeuwt het bij nat weer, dan zal het spoedig gaan vriezen
't Vruus dat 't kraak	- erg hard vriezen
't Waer ies wie de luuj, die douge ouch neet	-

Geulrand nummer 5 - jannewarie 1984:

't (Väöl) drinke

Iech sjöt miech eine op de lamp	-
Dae sjmeert ziech ziene rögkesjtrank	-
Dae ies wie 'n broewersjpeerd, dae kint de sjilder (oethangborde)	-
Ze aan de veut höbbe	-
'n Sjtök in (de hakke of kraag) höbbe	-
'n Sjtriep in höbbe	-
'ne Peel in höbbe	-
'ne Wemel op höbbe	-
Ziech te väöl op de lamp gesjöd höbbe	-
ónder de kar gekómme zeen	-
De plate um höbbe (hie zin de plate van de sjötterskeuning gemeind)	-
Zoa zaat wie 'nen uul	-
Hagele vol	-
Zoa zaat wie 'n kanon	-
Zoa zaat wie 'ne Maleier	-
Zoa zaat wie 'n Belsj oorlogssjeep	-

Geulrand nummer 12 - oktober 1985:

Ete (of aete?)

Gaef oes huuj ós dageleks broad, meh zondegs eine-wègk

Nieks zoa lekker in 't land es boter op eine vlakant -

Dae ies mèt de heng in d'n deig gevalle

Hae ziet mèt de gebakke pere

Doe hõbs miech get te bakke gezat !

Dat geit neet in d'n aove

Dat ies gape taeg ein aovesmoel

Nog neet langs Sjmeetsbakkes zeen

't Ies mer ein gewinde, zag de boer en toen

vaegde hae mèt de kat d'n aove oet

Die bringe ziech ónderein geine vla

Watste dao kriegs, geit in ein saffraon-duèske

'n Vètte keuke, ein mager testament

Sjek sjmeert de bek

Dao bakke ze ouch de sjpekzjwaarsje

Watste versjaars aan dien mónd, dat vrit de kat of nei d'n hónd

Väöl um d'n errem, meh nieks in d'n derrem

Dao móste veer heng en geine boek hõbbe

Dae it wie eine sjuuredeersjer

- hij heeft een financiële meevaller gehad

-

- jij hebt me wat gemaakt

- die vlieger gaat niet op

- dat is vergeefse moeite

- nog niet van iemand of iets af zijn

- ook aan buitensporige dingen kun je wennen

- ze liggen met elkaar overhoop

- ze zijn gierig

- wie royaal leeft, laat niet veel geld na

- spek is gezond

- zij zijn erg zuinig

-

- veel uiterlijk vertoon

- daar moet je hard werken, terwijl je weinig verdient

- hij eet erg veel

Geulrand nummer 6 - april 1984:

Deere I - veugel

Es de hemel invilt, blieve alle mósje doad

Ouw mósje vingk me neet mèt kaaf

Dae it mer zoaväöl wie 'n kranke mósj

Dao liegke de mósje doad veur 't sjaap

De kraos en de aeksjtere bringe 't waal oet

Hae vluug mèt de uule oet

Es de uule praeke

In 't jaor ein, es den uul praek

Dae haet de koekoek huère fluite

Dae wèt nieks van zien sieske

- als dat gebeurt, dan gebeurt ook alles

- doorzichtige smoesjes helpen niet

- hij heeft weinig eetlust

- daar is armoe troef

- het komt toch wel aan het licht

- hij is altijd laat

- nooit

- nooit

- de lente is op komst

- vrijgezellen en kinderloze echtparen

- weten niets over de zorgen van een groot gezin

- iemand concurreren

- als het kalf verdronken is, dempt men de put

- de beste maakt ook wel eens een fout

- hij let ergens op

- iedereen heeft wel eens geluk

- hij heeft een flinke vrouw

Eemes ónder de doeve sjete

Es de vogel d'r oet ies, ies 't tied um de kouw te sjlete

Sjum hinne lègke ouch waal 'ns in de netele

Hae sjteit te prikke wie ein hin op eine perink

'n Blin hin vingk ouch waal 'ns eine perink

Dae haet ziech gein kranke hin gevange

Es de hane kreije, geit 't waer drejje	- als de hanen kraaien, komt er weers- verandering
Eine vraemen haan op de mèshoup	- een vreemde man in huis
Geine haan kreijt dao nao	- geen haan kraait daar naar
Dae haet 'n moel wie 'n sjuurpoort, mèh ein hart wie ein hin	- ruwe bolster, blanke pit
Vang diech ein hoon	- loop naar de pomp
Zoa döl wie e kuuke	- hardstikke gek
Geulrand nummer 7 - juli 1984:	
Deere II - d'n aezel en 't paerd	
Zoa sjtóm wie 'nen aezel	-
Sjiek 'nen aezel nao Paries, doe kries 'm trük aeve wies	- het is vergeefse moeite om een domoor - iets te leren
Es te eine sjlaag van d'n aezel kries, dink mèr: "dae grieze ies neet wiezer"	- als men beledigd wordt, wees dan wijzer
Me lièrt nog ièder 'nen aezel de sanctus zinge es 'n miensj van zien gewinde aafbringe	-
Me lièrt nog ièder 'nen aezel de sanctus zinge es 'n boer van gedachte doon verandere	-
't Ies geinen aezel dae nieks kint, mèh dae nieks lièrt-	- je bent nooit te oud om te leren
Dao ies gein huij genoeg gewasse um alle aezele de moel te sjtoppe	- er is geen kruid gewassen tegen domoren
Den aezel kint me aan zien lang oare	- afkomst verloochent zich niet
Dae es aezel gebore ies, sjtörf neet es paerd	- idem
Hae kump van d'n aezel op den drier	- zijn zaken gaan achteruit
Es 'nen aezel 't te good haet, geit hae op 't ies danse-	- overmoedig worden
Ouch 'nen aezel kan ziech riek erve	- je hoeft niet slim te zijn om rijk te worden
Zoa min van d'n aezel es van d'n drier höbbe	- nergens baat bij hebben
'nen Gouwe zaal mak nog geinen aezel tot paerd	- geld alleen maakt iemand niet voornaam
Dao zin vööl aezele die gein zek drage	- veel mensen doen niets als het er op aan- komt
Me huijt op de zak en meint d'n aezel	- achterbaks zijn
't Geit mèt dem wie mèt de aezele die haver drage en huij vraete	- degenen, die de lof verdienen, krijgen hem niet
Van d'n os op d'n aezel	- van de hak op de tak springen
'nen Aezel sjtuèt ziech gein twiè kièr aan de zelfde sjtein	-
D'n aezel ies dèk loazer es d'n drier	-
Dat deit 'm zoa leid wie d'n aezel dae de zak verlüs	- iets kunnen missen als kiespijn
Bie dem kump d'n aezel oet	- hij begint grijs te worden
't Ies vergaefs fluite es 't paerd neet piesse wilt	- het is aan dovemansoren gezegd als de - ander kwaadwillend is
Zoa mager wie ein krak	- broedmager
Wae den haam neet kint lieje, mót neet paerd wille heisje	- wie A zegt moet ook B zeggen
't Paerd lang haver vore	- het paard met de zweep afrossen
Zoa kortaosemig wie ein oud paerd	-
Es de krüb 't paerd naolöp weurt de haver gowekoop	- je moet als meisje je naam niet te grabbel gooien

Hae haet 'n gesjeid paerd gereje	- hij heeft het goed bekeken
Man en paerd neume	- recht door zee zijn
Vrouwluujshand en eine paerdstand maoge neet	- zoals een paard steeds moet eten, zo moet
sjtil sjtaon	een vrouw steeds bezig zijn
't paerd achter de wigel sjpanne	-

Geulrand nummer 8 - oktober 1984:

Deere III - d'n os en de koo

Einen ouwe os maak rechte voore	-
Sjweite wie einen os	-
In 't ossebook kòmme	- de huwbare leeftijd bereiken
Wat kint me miè verlange van einen os es ein good	-
sjtök vleisj	-
D'n os achter de ploog sjpanne	-
Einen os maak miè mès es doezend nachtegale	-
Es ze mèt d'n os gaon brónke, weurt hae gauw	-
geslach	-
't Ies ein vuur es wie me 'nen os wilt brao	- een heel fel brandend vuur
't Kump wie bie d'n os de mèlek	- het gaat heel erg langzaam
't Deit 'nen os nog good es hae naeve 'n koo sjeit	- van toepassing op ouw bók in dames-gezèlsjap
Hae ies te sjtóm um einen os te leijsje	-
Hae ies zoa sjtóm wie einen os, allein haet hae	-
nog neet de haore	-
Oetzeen wie 'ne gekruènde os	- potsierlijk uitzien
Noe lièt d'n os de mèlek kómme	- om grote verbazing aan te geven
Es dat lök dan kauft d'n os	- idem
Hae sjeit dao wie 'nen os veur 'n nuuj sjuurspoort	- idem
Op daen tied how ein koo gekauf	- als iets erg langzaam gaat
De koo sjeit op zölder	- de koe geeft geen melk meer
Vraem keu lègke gein vraem kauver	- een tweede huwelijk is niet altijd goed voor de kinderen
Es me de koo neet kinde, zouw me neet weite woa	- afkomst verloochent zich niet
't kauf vandan kaom	-
Dae kiek of hae zien kauver verlore haet	- hij kijkt beduusd

Geulrand nummer 9 - jannewarie 1985:

Deere IV - viè op de boerderie

Dat sjeit wie 'n tang op 'n verreke	- dat past niet bij elkaar
't Mets in 't verreke laote sjeke	- een taak niet afmaken
'n Sjtök vleisj in 'n vèt verreke sjeke	- iemand, die 't niet nodig heeft, iets geven
Aan 't verreke vas ziette	- verplichtingen hebben
Dao sjtruije ze de verreke mèt	- daaraan is overvloed
Dae 't langste laef mót de verreke heuje	- wie 't langst leeft, krijgt tenslotte alles
Es 't verreke sjtief ies, sjmiet 't d'n troog um	- ondank is 's werelds loon
d'n Eine sjeert 't sjaop en d'n andere 't verreke	- de een gaat het goed en de ander niet
Geliek viè lek ziech gaere	- soort zoekt soort

't Klein häöreviè waor bie de klein boere ouch in tël	- wie het kleine niet eert...
Wie eine bok op de haverkies	- gretig
De bok ies vèt	- de maat is vol
Wie ouwer de bok, wie sjtiever de haore	- hoe ouder, hoe eigenwijzer
Oetzeen wie ein geit die achter eine bessem gelamp haet	- er beteuterd uitzien
Klein muuskes höbbe ouch oare	- kinderen horen alles
Doe sjuuts mien gebiets en doe vriets mien gesjiets	- men schuwt voedsel dat door muizen is aangevreten, maar hun uitwerpselen, die in het graan zitten, worden gemalen en komen in het brood terecht, zodat men ze eet
Sjepele wie de kat mèt de moes	- willekeurig zijn
Hae sjlèp t'r mèt wie de kat mèt de moes	- besluiteloos zijn
Hae sjlèp t'r mèt wie de kat mèt de jónge	- idem
Mónkende katte haole 't vleisj oet de pot	- pas op voor overdreven vriendelijke mensen
't Ies dao ein katerjach	- er is daar een ongeregeld leven

Geulrand nummer 10 - april 1985:

Deere V - hóngd, haas, knien, kwakkert, en de bieje

Laeve es kat en hóngd	- steeds onenigheid hebben
Dae bletsj mèt de hun, woa 'r mèt in de bosj löp	- hij praat met iedereen mee
Vèt drief altied baove, al ies 't van 'ne kepotten hóngd	- slechte mensen gaat het vaak goed
Zoa meug wie 'nen hóngd	- doodmoe zijn
Es 'nen hóngd behandeld waere	- slecht behandeld worden
Hae sjeitit bekind es de bónte hóngd	- hij is berucht
Doe mós gein sjlaopende hun wakker make	- je moet geen aanleiding tot achterdocht geven
Hae wèt woa haas huugk	- hem maak je niets wijs
Es alle sjeut haas waore, dan leepe gein miè	- spottend gezegde voor jagerslatijn
Doe kins van 'ne kwakkert gein vaere plökke	- waar niets is, valt ook niets te halen
Dat ies waer veur late kwakkerte	- gezegde bij aanhoudend slechts weer
Ièrsj koele kop zin veur kwakkert te waere	- je moet altijd klein beginnen
Zèt 'ne kwakkert op 'ne gouwe sjtool, hae sjprink drek weer in de pool	- afkomst verloochent zich niet
Zoa flot wie ein bieje	- erg werkzaam
Die haet de bieje gesjtoke	- zij is in verwachting
Dao ies de bieje aan 't zjwerme	- daar is een kind op komst
Dao ies de bieje oetgevloge	- daar is een kind geboren

Geulrand nummer 11 - juli 1985:

Deere VI - masjerang van soorte deere

Dat ies allenej aan ein apevot gesjmeerd	- dat is tevergeefse moeite
--	-----------------------------

Diech bies in d'n aap gelogeed	- jij zit in moeilijkheden
Hae dans wie 'ne aap tössje de keigele	- hij voelt er zich niet thuis
'n Vloa vings te mèt 'ne nate vinger	- je moet weten hoe je het moet aanpakken
Eemes vluè	- iemand alles afhandig maken
Geld wie drek en luus wie dobbelsjtein	- rijk, maar slecht verzorgd
Hae ziet wie 'n loes tössje twiè naegel	- hij zit diep in de problemen
Veur eine bökkem weurt de pan neet opgezat	- het is de moeite niet waard
Al geit, behouwe 'n sjlek die kruup	- alles komt wel terecht
Hae huert de pieringe hooste	- hij nadert zijn einde
Hae ies nao 't pieringelendsje	- hij is begraven
Es de mögke danse kump good waer	-
Hae ies de krekele aan 't beechte	- hij knapt een uiltje

Geulrand nummer 10 - april 1985:

Kinger/kingerkal

Zoa ónsjöldig wie e pasgebaore kind	-
Alles geit good, es 't kind mer zoekt	-
Väöl kinger zin Gods zaeg	-
Eeder kind bringt zien bótram mèt	-
Bie väöl kinger bringt 't eint 't andert groot	-
Ermluuj wunsj ies riekeluuj kriege	-
De verreke van erm luuj zin gauw vèt, de kinger van	-
rieke luuj zin gauw oud	-
Ermluuj hout en riekeluuj kinger zin gauw groot	-
Me trèkt de kinger veur ander luuj	-
De moder ies de kingermaad van Slivvenhièr	-
'n Voel moder trèkt vlietige kinger	-
Griene kinger make zingende moders	-
Doog de kinger hunne zin, dan griene ze neet	-
'n Moder kin beter zeve kinger onderhoude es	-
zeve kinger 'n moder	-
Klein kinger trae de moder op 't kleid, groate trae	-
häär op 't hart	-
Es de moder de ouge toedeit, gaon ze de kinger aoep-	-
Wae vader en moder neet leef haet, weurd verach	-
wie eine deef	-
'n Good kind dat nao zie vader aardt	-
Woa geine vader ies, dao ies geine raad, woa gein	-
moder ies, dao ies geine sjtaot	-
De piep, de vrouw en de kinger, dat zin drie leef	-
dinger	-
'n Wèdvrouw zónder kind, dat ies 'n lekker dingk	-
Gein sjoaner kind es 'n kleikind	-
De kinger hunne wil sjteit achter de deur	- (de stok om ze te kastijden)
Me sjleijt 'nen duvel droet en tièn andere drin	-
Wae neet huère wil, mót veule	-
Klein kinger, klein leid; groate kinger, groot leid	-
Wie me de kinger trèkt, zoa haet me ze	-
Trèk kinger, trèk hón	-
Klein kinger waere groot	-
Kinger wille väöl weite, meh de ouwe hóbbe miè	- het kuiken wil soms wijzer zijn dan de

gesjete	hen
Kinger mótte gein groateluus sjoon aandaon	- zij moeten zich niet veroorloven wat grote mensen doen
Mèt valle en opsjtaon lière de kinger loupe	-
Zjwieg mer, dao achter valle nog miè kinger	-
Es kinger hunne zin hóbbe, griene ze neet	-
Mótte ies dwank en griene ies kingerzank	-
Kinger kint me mèt 'n kleinigheid blij make	-
'n Kingerhand ies gauw gevöld	-
Leef kinger hóbbe vööl name	-
Vraoge luuj make klappe kinger	-
Kinger en zaate luuj zègke de waarheid	-
De ièrsjte weffeldes zin veur de kinger	-
Kinger zin ouch luuj	-
Klein döpkies hóbbe groate oare	-
Sjik kinger oet, doe kriegs kinger trük	- men moet geen kinderen om een boodschap sturen
Iech sjik 'nen os en krieg 'nen aezel trük	-
Wae wilt hóbbe 'n sjoan kind bewaart 't veur mièrsloch en aprilwind	-
Mièrszón en aprilwind versjangeleert menig moderkind	-
'n Plat kind	- kind dat nog niet kan lopen
Baeter kind gesjtorve es man bedorve	-
'Nen ónras van e kind	- een ongedurig kind
't Kind hoof mer 'ne naam te hóbbe	-
E leef kind van doezend weeke	- jong meisje van ongeveer 19 jaar
Kinger wie örgelpiepe	- flink uit de kluiten gewassen
Dao ies hae nog mer ein kind bie	-
Iech maog e kind krieges es dat neet waar ies	-
E doadgebaore kind	- een zaak die van het begin af op niets moest uitlopen
Mèt naoberkinger en naoberringes ies me neet gauw bedraoge	- men kent ze van nabij
Kingerleedsjes	- smoesjes
Kingerlièr = kristelièr	- catechismus
Kingerzerkskes	- schoenen van maat 49 of daaromtrent
Kingerköpkes	- de beruchte stenen/kasseien
't Laeve ies wie ein kingerhummeke, kort en besjete	-

Kèrmes

Woa 't bejjert weurt 't kèrmes	- ieder gerucht bevat waarheid
Wae nao de kèrmes geit, mótt ouch de gaste verwachte	- dienst wil wederdienst, gastvrijheid wil beantwoord worden
Mèt famielie ies 't good kèrmes houte, meh andersj nieks	- met familie kan men kermis houden, maar men moet er geen zaken mee doen
Woa gein sjerne zin, ies 't gein kèrmes	-
't Ies neet alle daag kèrmes in 't jaor	-
Bie dem ies 't aldaag kèrmes	- wordt gezegd van een verkwister
Kèrmesvriejer	- gelegheidsvrijer die 't niet serieus

Kèrmes in de hël	neemt
Es 't raegent en de zón sjient haet de duvel	- zonneshijn bij regen
kèrmes	- idem
Zoa blij wie 'ne kèrmesduvel	- erg blij
Kèrmes zónder vla	- hier ontbreekt iets wezenlijks
Vlakèrmes	- kermis zonder vermakelijkheden
Kèrmes in 't hoes, vastedaag in de sjtal	- de verzorging van het vee kon wel eens in het gedrang komen vanwege de kermis
Dalek haet diene baom kèrmes	- kinderen die om een pak voor hun broek vragen

Geulrand nummer 18 - april 1987:

Kèrrek en gelouf I

Slevrouw mótt hãör humme druège	- zei men als 's zaterdags de zon scheen
de duvele hõbbe kèrmes	- zei men als het regent en gelijktijdig de zon scheen
Sjuus wie 't paerd van Christus, dat waor ouch	- dom
'nen aezel	- ik geef de moed niet op
't Gelouf ies veur d'n dominee	- vroeger volgden nogal wat mensen de mis
Hae huèrt de mis ónder de ling	- buiten aan de kerkdeur, hetzij omdat de kerk vol was, hetzij... Vaak stonden lindenbomen voor de kerk
Wie korter bie de kèrrek, wie sjlechter Kris	-
Hae geit nao kèrrek noch kloes	- hij is een slecht christenmens
Hae geluif aan God noch gebod	- idem
Wat noe gezóng, zag de kóster en toen sjtóng de kèrrek in brand	- gezegde bij een moeilijke situatie
Ziech de ketele sjoere	- biechten
Dao waere de kouwer nog geduip	- zei men van een overdreven braaf gezin
Veer zin Slivvenhièr mèr eine doad sjöldig	- je sterft maar eens
E kabaal wie 'n wil vesper	- erg veel lawaai
Vreug in de sjtraot, laat in de kèrrek	- het zijn allemaal maar praatjes
Dae haet Slivvenhièr mèt de tiène vas	- hij meent dat hij zich alles kan permitteren
Dae ies in Roame gewaes en haet de Paus neet gezeen	- hij weet van niks
Eemes kristelière	- iemand duidelijk vertellen waar het op staat (Kristelièr is katechismus)
Hae ies in de lange roazekrans	- hij is getrouwd

Geulrand nummer 19 - juli 1987:

Kèrrek en gelouf II

God zaegent diech	-
God zaegent diech mèt ein hauf miljoan...dan deile veer	- wensen als iemand niest

Slivvenhièr nao de ouge sjtaeke	- klagen zonder reden
Dae zouw diech wies make, dat Slivvenhièr in 'ne paereboom zoot	- hij is een aardsleugenaar
Dat ies 'ne pilaerebieter	- hij gaat veel naar de kerk
Dae hingk miè aan de vaan es de brónk waerd ies	- veel drukte maken om niets
Sjuus 'n evangelie oet de goow week	- dat duurt te lang
Dao ies 't dèks gowe vriedeg	- zij hebben weinig te eten
Es eine pesjtoar botermèllek drink en eine boer wien, dan sjeke ze allebei neet in ein goed vel	-
Geuze-baedaag, boere lapdaag	- tijdens gereformeerde feestdagen moesten tijdens de 17e eeuw alle werkzaamheden worden gestaakt; de katholieke boeren hadden dan de tijd om kleren te lappen (herstellen)
Alle bate hellepe zag de begien en ze piesde in de ziè	- alle beetjes helpen
Altied de kèrrek in 't midde laote	- eerlijk blijven; niet overdrijven
Dae lóp de kèrrek neet um	- hij gaat weinig naar de kerk
Sint Katrien deit de verrekes pien	- op St. Catharina- 25 november- begint de slachttijd

Geulrand nummer 20 - oktober 1987:

Kèrrek en gelouf III

Es me van d'n duvel sjprik, treujt me häöm op ziene sjtart	-
Wae good vrund ies mèt d'n duvel, kump gemek-kelek in de hël	-
D'n duvel in (de prie) hóbbe	- kwaad zijn óf de smoor in hebben
Dao haet'r d'n duvel aan gezeen	- daar heeft hij een hekel aan
Ziech aan d'n duvel beechte	- bij zijn vijand te rade gaan
Hae ies d'n duvel van de sjóp gevalle	- hij is onuitstaanbaar
Wèrrek mer, dan plaog diech d'n duvel neet	- tegenovergestelde van: ledigheid is des duivels oorkussen
Loup nao d'n duvel, dan lópste gein heilige um	- verwensing
Me zuut geinen duvel of zièl in de sjtraot	- de straat is uitgestorven
Te sjtóm um veur d'n duvel te danse	- oliedom
In tied van noad vrit d'n duvel vlege	- in tijd van nood komt alles van pas
Hae ies wie 'nen duvel van ein jaor	- hij is levenslustig
Noe sjleit God d'n duvel doad en bezejt de hël mèt reube	- uitroep van verwondering
Noe sjleit God d'n duvel mèt ein kouw hand	- uitroep van verbazing
Noe sjleit God d'n duvel doad	- idem
Hae ies geine sjtraot-ingel, meh 'nen hoes-duvel	- hij doet zich fijner voor dan hij is
Dae ziet op 'ne cent wie d'n duvel op 'n zièl	- hij is erg gierig
Eeder 't zient, dan haet d'n duvel nieks	-
Hae ies oet de hël gekrope wie d'n duvel sjleep	- hij is onhandelbaar

Geulrand nummer 21 - jannewarie 1988:

Kèrrek en gelouf IV

Dae 't kortste bie 't wiewater ies, zaegent ziech 't ièrsjte	- iedereen denkt het eerst aan zijn eigen belang
Pesjtoar zaegent ziech zellef 't ièrsjte	- idem
Wie pesjtoar zaegent, zoa antwoordt de köster	- wiens brood men eet, diens woord men spreekt
Pesjtoar deit gein twiè mèsse veur 't zellefde geld	-
Dat ies gein hout woa pesjtoars oetkómme	- hij is niet geschikt voor de geestelijke stand
Eine praekhièr	- een boterham van half wit- en half roggebrood
Dae haet zien altaor geseerd	- hij is netjes gekleed
"Wèrreke maak zièlig" zagte de begiene en droge mèt z'n zevene eine boanesjte	-
Slivvenhièr haet häöm vergaete	- hij is stokoud
Hae ies 'nen erremzièlige sibbedeus	- hij is een arme sukkelaar
Hae ies 'ne miserabele apostel	- idem
Dao mótte God en de goow luuj hellepe	- zij zijn aan hun lot overgeleverd
Dae waor good veur eremiet op Loretto	- hij is een sober en braaf mens
Eedere heilige ziene was	- ieder 't zijne
Hae baet Slivvenhièr van 't kruus aaf	- hij doet wat hij kan
Slivvenhièr kint dèks sjtrang sjloon	- gezegde als iemand veel leed heeft
Slivvenhièr buig lang, meh sjleit sjtrang	- God's molen maalt langzaam (????)
'n Kind haet twiè ingelbewaarders	- een kind heeft steeds veel geluk
Doe kries 'n drekkige hemelvaart	- wees rechtvaardig, anders...
Hae ies 'ne zièleverkuiper	- hij is een kinderbederver
E Zondegslièk maak de kèrrek riek	- meestal sterft er nog iemand als op zondag een lijk nog niet begraven is
God zaegent diech mèt de honderddoezend en 'n zekske wiesselgeld	-
't Ies neet te houpe, meh God gaef 't	-

Geulrand nummer 22 - april 1988:

Kèrrek en gelouf V

Doe kries geine goddeleke	- je krijgt geen rooie cent
't Book ies um gedrage	- gezegde als iemand te laat komt (afgeleid van laat in de kerk komen, namelijk als 't misboek al van de epistel- naar de evangeliezijde is gedragen
In tied van noad mót eederein duipe	- in tijd van nood is veel geoorloofd
Väöl gelök mèt diene nuuje Kris	- gelukwens na 't doopstel. Kris=Christen
Hae sjleit d'r in wie Mozes in de krinte	- hij overdrijft, fantaseert
Dat ies ein heilig vaat	- dat is een kwezel
Hae ies de wiewatersjpot van ederein	- hij praat met iedereen
Geef ons heden ons dagelijks brood en sondegs 'n	

keursjke wègk
Hie hove gein sjtil misse gelaeze te were
Eemes de leviète laeze
Zien leid aan 't klokkezeil hange
'Ne hemel veur de ouge, 'n hèl veur de zièl en 't
vagevuur veur de beursj
Die twiè zint in de roop

- spottende variant
- hier kun je vrijuit spreken
- iemand een uitbrander geven
- niets kunnen verzwijgen
- gezegde m.b.t. een heel mooie vrouw
- zij zijn in ondertrouw; *roop* komt van afroepen in de kerk
- een langzame, trage kerel
- = *kom barre voets*, lieve hemel
- lieve hemel!
- gezegde over iemand, die 50 keer een bedevaart te voet heeft gemaakt

Geulrand nummer 23 - juli 1988:

Vanal en nog get I

Dao kint de sjouw neet van rouke
Woa rouk ies, ies ouch vuur
Dao geit rouk op
Iech zeen miene geis kroepe
Dae iet mèt de versjèt van Adam
Kavent of geine kavent, iech mót 'n kavouw hōbbe
Dat ies 'ne klant van de beuvenste plank
Onder in de zak liegk de raekening

Hae ies 't getuug al meug

De "God mèt onsjes" jeuke häöm

De noad deit 'n oud wief drave
Mótte ies dwangk en hule ies kingerzangk

Daag huuj, daag mōrrege
Ziene eige reuk neet kinne verdrage
Nuujen daag bringk nuuje raod
Links get flinks, rechts get sjlechs
Vreug op ies gein prefiet, vreug hōnger en vreug
sjiet
Sjrief diech dat mer ónder de sjeun
Dat krieg iech mèt 'n puènhenneke

- daar kun je niet van leven
- alles heeft zijn oorzaak
- daar zwaait wat!
- ik weet me geen raad
- hij eet met zijn handen
- ik zou graag trouwen
- hij is wanbeter
- aan alle plezier komt een eind óf alles heeft zijn prijs
- iemand die voortijdig opgeeft; *getuug* is paardetuig
- het geld brandt in zijn beurs óf hij geeft veel geld uit
- nood dwingt
- gezegde over een kind dat iets tegen zijn zin moet doen
- alles op zijn tijd, op z'n elf en dertigste
- niet van werken houden
- wie dan leeft, wie dan zorgt
- tegen kinderen, als iemand over je spreekt
-
- reken daar maar niet op
- dat krijg ik gemakkelijk

Geulrand nummer 24 - oktober 1988:

Vanal en nog get II

Gelök bie 't sjpeel meh óngelök bie de vrouwluij
Ziech get aanpungele

- een goede kaart maar een slechte vrijer, óf: geluk in het spel maar niet in de liefde
- kleren aantrekken die niet bij elkaar

Eemes sjere zónder zeip
Aangetrouwd ies aangeplek

- passen
- iemand afzetten
- de eigen ouders acht men gewoonlijk hoger dan de schoonouders
- flink uit de kluiten gewassen zijn

ónder en baove oet de brook en ziet nog d'r in
Laot ze meister en ze sjiete diech later op diene kopdan ies 't kèrmes!
Noe ies 't kien!
Ouw wègke ophole
Van soppesdaag bies 's aoves

- verwen uw kinderen niet
-dan zwaait er wat
- nu is het afgelopen
- oude koeien uit de sloot halen
- van de morgen tot de avond (vroeger gebruikte men een soort soep als drank bij het ontbijt i.p.v. de nog onbekende koffie
- hij heeft tijd genoeg

Dae haet tied te verkoupe
Dae bang ies veur oud te waere, mót ziech jónk laote hange
Neemes sjtörf wienie hae wil
De doad kiek neet nao de teng
Hae kriet ze gedèkseld
Hae sjeit veur 't naodgare

-
- de dood komt onverwachts
- niemand is te jong om te sterven
- hij krijgt een uitbrander
- hij moet een zo goed als verloren zaak opknappen
- huichelachtig vriendelijk
- daar is ruzie
- naar buiten toe opscheppers, maar thuis armoe

Zoa fien wie poepesjtrónt
Dao ies vuur in 't daak
Väöl um d'n erm, meh nieks in d'n derm

Geulrand nummer 25 - jannewarie 1989:

Vanal en nog get III

Lekker ies mer eine vinger langk
Dae haet 'ne sjlaag in 't koffer/van de meule
Dao ies gein zègkes aan
Wat 'n rement!
Dat ies 'ne selera
Iech laot miech geine poat oettrèkke
Langs goud gegange, koper óntvange
'ne Sjmaer kriege
Lui zijweit ies gauw gereid
Hae haet ziech werrem ingedrièd
Braaf haet de naas aaf, meh ederein haet ze nog
Achter ein ouw hègk ies 't good sjoele

- geluk is van korte duur
- hij is niet goed snik
- praten helpt niet
- wat een lawaai
- dat is een deugniet
- ik laat me niet bedonderen
- het lijkt meer dan het is
- een klap krijgen
- een lui iemand is gauw moe
- hij heeft goed voor zich zelf gezorgd
- wees voorzichtig
- iemand die een oudere, maar rijkere partij trouwt
- ik ben bijna klaar
- dat kun je wel vergeten, of: dat ben je kwijt
- kwaad straft zich zelf
- dat schaad je niet
- ik heb mijn portie gehad
- dat is riskant
- dat is niet zo erg
- hij is alles kwijt (äörtsje= oortje=oud muntstuk)

Iech bin ziènao vaerdig
Dat kinste diech op diene rögk/boek sjrieve

Foetele betuint ziech
Dat biet diech geinen erm aaf
Iech höb mien tauw gehad
Van prebere waere de jomfere raar
Dat ies 'n roet oet 'n vinster
Hae haet zien lètste äörtsje versjpeeld

Dae haet 't pollefer neet oetgevónge
Op d'n dèksel houwe dat de kaetel davert
Op de kaetel houwe dat d'n dèksel davert
E vrouwmesj a la kóm krieg miech
Dat verdraag iech in 'n oug

- hij heeft het buskruit niet uitgevonden
- veel lawaai maken
- veel lawaai maken
- een opvallend mooi meisje
- dat is maar een kleingheid

Geulrand nummer 26 - april 1989:

Vanal en nog get IV

Op zien eige vèt taere
Vèt zjwump bove

- rentenieren
- wie aan de top staat heeft het meeste gezag
- hij heeft de moed verloren
- zij beweren altijd meer te hebben

Hae haet gein troef miè in
Hun eier höbbe ummer twiè dääuesj
't Ies miech get in de weld, d'n eine haet de buul en
d'n andere 't geld
Dao daon iech gein kattedoekele um make
Ze zölle diech in de moel sjtraove

- 'n gelaten verzuchting
- daar doe ik geen moeite voor
- ze zullen je in je loon straffen, dus in je boterham
- dat is een slimmerik, die zich dom voor-doet

Dat ies 'ne loaze gek

- hij laat zich niet beetnemen
- beide partijen moeten iets toegeven
- dat is een bonte bewering
- het is mij om het even
- idem

Dae lièt zich neet in de nak houwe
Hel sjtein male zelde fien
Dat ies 'n sjterk sjtök in 'n ouw brook
't Ies miech aan mie hart, wie aan mien tiène
't Ies miech egaal
Hae sjteit in bedraag
Wat de kop vergiet, mótte de bein misgelle
Doe kins miech de rögk op
Doe kins miech de bout hachele
Kietel diech zellef, eine andere deit 't neet
Kâl ies gein beer

- hij twijfelt
- vergeetachtigheid zorgt voor moeite
- je kunt me nog meer vertellen
- idem
- je moet voor jezelf zorgen
- met praatjes kom je er niet
- iets op de rug dragen

Krommejak drage
Hae haet 't hoag in de gevel/bölles/kop
De ganse parapluuj
Dae haet de knuip aaf
Hae ies vaerdig wie ein kommuniejeske
Dat ies eine gewieksde!
Op eine klauwesingel biete

- hij is verwaand
- alles/iedereen, de hele mikmak/zaak
- hij is bekaf
- idem
- die is uitgeslapen!
- op je neus kijken, op een houtje bijten

Geulrand nummer 28 - oktober 1989:

Vanal en nog get V

Ederein puènt zien vrouw op zien meneer
Hoavaart mót pien lieje
Onrech sjleit ziene eige meister
Eemes 'n besjuutsje voore
Zien kingersjeun oetdoon

- iedereen doet het anders
- wie mooi wil gaan, moet pijn doorstaan
- 't kwaad straft zichzelf
- iemand onder handen nemen
- de plechtige communie doen

Gein höddelke zónder knöddelke
't Kump mèt 't pónð en vertrèk mèt 't óns
Eederein drief 't water nao zien meule
Sjoan ies good, meh sjtief ies nuèdiger

- geen handel zonder winst
- gauw ziek, maar niet gauw beter
- iedereen zorgt 't eerst voor zich zelf
- eerst voor 't eten zorgen en daarna pas voor de opschik

Puène ies kaaf, bieste 't meug dan wesjte 't aaf
Blauw lièt al blauw, road lièt al road
Alle laeve weurt herlaef
Väöl kook bakke van ein ei
Dat ies veur de vot gehouwe
De ouge zin weer groater wie de boek
D'n aove haet van achter ouch 'n look
Wie diekker de vot, wie groater de brook
Dat ies mer kale joech-jach
Hout en leid greuje al daag
Dao geit vääł kâl in eine zak
Op z'n sjaans gemaak
Zoavääł es 'ne sjeet in 'n flesj
D'n eine vingk 'n roazeblaad sjoan, d'n andere 'n kooflat

- liefde is niet altijd blijvend
- wat je ook stemt, er verandert toch niets
- de geschiedenis herhaalt zich
- veel geschreeuw maar weinig wol
- werk wat maar half gedaan is
- meer nemen dan men aan kan
- iedere zaak heeft twee kanten
- hoe meer geld, hoe meer zorgen
- dat is opschepperij
- er blijft altijd ellende bestaan
- daar is veel grootspraak bij
- langzaam aan, treuzelen
- dat is de moeite niet waard
- smaken verschillen

Geulrand nummer 29 - jannewarie 1990:

Vanal en nog get VI

Sjtöb blief sjtöb, al vluug 't tot in de wolleke
Ziech kretse woa me geine jeuk haet
Me mót ziech neet oetdoon veur me nao bèd geit

- afkomst verloochent zich niet
- klagen zonder reden
- zo lang je nog leeft, moet je je bezittingen nog niet verdelen
- niet bang zijn voor inspanning of moeite
- een slecht geheugen hebben
- iemand die gulzig en overmatig eet
- hij heeft een meevallertje gehad
- alles heeft z'n voor en z'n tegen
- hij is gestorven

Door 'n däonehègk goon
'ne Kop wie 'n ziesjotel höbbe
Hae ies 'n broor van nómmer sjtief
Dae ies mèt de heng aan den deig gekómme
Wae appele haet, haet ouch prange
Hae haet de lepel neergelag
De knobbe aafsjoate
Este gek weursj, begint 't in de kop
Achter 'nen ouwe sjtek ies 't good sjoele
Mèt vääł hilste hoes, mèt weinig kumste thoës

- het zware werk doen
- alles begint ergens
- de sterkste partij kiezen
- ook al heb je veel, je houdt toch maar weinig over

Neet van moders klutendrek kinne
Sjerpe metser hoofste neet te sjliepe

- het liefste thuis blijven
- iemand met een scherpe tong hoef je niet aan te moedigen om bits te zijn
- maken dat je weg komt, je erbuiten houden

Ziech oet de riezèr houte

- loop naar de pomp
- zoals je zelf bent, word je ook behandeld, of: zo je doet, zo je ontmoet

Blaos miech op mien huid(=hoofd)
Wieste deis, wie 't diech geit

Geulrand nummer 31 - juli 1990:

Vanal en nog get VII

Dao vónge ze eine gesjèlde sjtek	- ze stonden voor een voldongen feit
't Mörregebed ies 't aovendgebed neet	- in de loop van de dag kan er nogal wat gebeuren, óf ideeën veranderen in de loop van de tijd
Wae zien vel/kneuk sjpaart, sjpaart gein douf noot (douf = rot, leeg)	- gezondheid gaat voor alles
Dalek ies 't vièrtig !!	- dadelijk vallen er klappen
De klink sjlaon	- sterven
Dae haet 'ne kop wie 'n ziesjotel	- hij is erg vergeetachtig
Dao haet'r zienen aard aan	- dat bevalt hem
Dae käärboum zeuk, kump op voelboum oet	- wie al te kieskeurig is, slaagt niet
Dat ies häöm good gefloep	- dat is hem goed gelukt
Dae biet 'ne cent door	- hij is gierig
De zaal oplègke	- lett.: een paard opzadelen. Met iemand afrekenen
Doe bies nog neet langs Sjmeets bakkes	- daar ben je nog niet vanaf!
Dae lièt nieks liegke es heit iezer en meulesjtein	- hij is een dief, kleptomaan
Lever 'ne klokoen erm es eine sjtieve derm	- liever mooi gekleed dan goed te eten
Good en gauw gedoon kint neet same goon	- haastige spoed is zelden goed
Eedere gek haet zien gebrek	- aan iedereen mankeert wel iets
Dóm gebore en sumpel geweeg	- door de wol geverfd zijn
Eemes tege de sjene sjtampe	- iemand beledigen

Geulrand nummer 32 - oktober 1990:

Vanal en nog get VIII

Wat höbs doe 'n zevezöldersjgeziech	- wat trek jij een gezicht
Dat hant häöm	- dat gaat hem goed af
Mós doe ze gerete höbbe?	- moet jij een pak slaag hebben?
De weerwaof drage	- zo dronken zijn dat je het kleinste heuveltje niet meer op komt (vroeger vertelde men, dat als je na middernacht door een verlaten gebied liep, de weerwolf in je nek kon springen en "mee-liften, zodat je nauwelijks vooruit kwam)
Eemes laam make	- zeuren
Gein apprensje make	- geen aanstalte maken
Allé, aanem!	- vooruit, aanpakken
Dae höbbe ze in Zusaote losgelaote	- hij leidt een onbezorgd leven, of: hij hoort nergens thuis
Betrach diech noe zoa get!!	- stel je nu zoiets voor!!
De kièr gehaold kriege	- maar net uitkomen
Mèt 'n krenkde zin aangemaak	- een ziekte hebben
Laot dem mer sjiebbele	- laat hem maar schieven
Laot dem mer sjuve	- idem

Dat gaajt diech	- dat bevalt je
In daen doon	- zo ongeveer
Fieks en vaerdig zin	- kant en klaar zijn (uit het Duits: Fiks und fertig)
Dat kint 't oet de ef!	- dat kan ze uitstekend
Dao bies diech d'n effenste veur	- daar ben jij de juiste persoon voor (ironisch)
Zoa zjwart wie 'nen aomer (=houtskool)	- zo zwart als roet
Dao bevilt miech 't tapièt neet	- 't bevalt me daar niet (tapièt = behang)
Dat ies 'ne wouverd	- hij is een schraper
Dat ies 'ne gewiegksde	- hij is geslepen
Die sjiekke miech van hot nao haar	- ze sturen mij van hot naar haar

Geulrand nummer 33 - jannewarie 1991:

Vanal en nog get IX

Zie haet de wagem ógesjlage	- zij heeft een voorspoedige bevalling gehad
't Kinneke sjik ziech good	- het kind groeit goed
Zienen ouwe haet häöm good d'r ónder gehouwe	- hij groeit goed
Hae haet de drie (veer, enz.) veur de kop sjtoon	- hij is dertig (veertig, enz.)
Dae krieg nog bakteng (kiezen)	- hoe ouder hoe gekker
Dae ies ram op	- hij is helemaal versleten
Dae haet geine sjpie miè	- idem
Dat ies nog gein piep toebak weerd	- dat is niets waard
Dae deit diech 't vel aaf	- hij plukt je kaal, licht je op
Dae haet gein haor op ziene kop wat doug	- hij deugt niet
Sjtóm gebore (zin) en nieks biegeleerd (höbbe)	- erg dom zijn
Dao zintersj twiè aan 't bare bing	- daar staan twee mensen al een hele tijd te kletsen
'n Zate vrouw ies 'nen ingel in bèd	- een dronken vrouw is een engel in bed
Tössje hange en wörge	- op het kantje af
Hae begint al euver zien sjouwer te kieke	- hij kijkt al naar meisjes
Doe bies in de boane	- je hebt het mis
Noe geit miech de piep oet	- uitdrukking van verbazing

Geulrand nummer 34 - april 1991:

Vanal en nog get X

Miech jeuke de heng	- ik zou willen slaan of ingrijpen
Häöm blief get aan de vingere plekke	- hij steelt
Me sjtiè geine vinger in 't water of 't blief waal	- men doet niets voor niets
'n dröppel d'r aan hange	
Dat klop wie 'ne zjwerende vinger	- dat is juist
Dae lièt ziech mèt eine naate vinger lieme	- hij is gemakkelijk over te halen
Eemes 't vel aafdoon	- iemand 't leven zuur maken óf benadelen
Häöm sjtiè de brets	- hij heeft het te goed
Wie geis doe miech aan!?	- wat snauw jij me af!?
Al wat mèt de ouge toe gebore weurt, zuut	- wees voorzichtig met mensen die quasi

sjnachs	niets willen zien
Hae haet vergete de moel mèt te bringe, óf	- hij is niet spraakzaam
Hae haet de moel in bèd gelaote, óf	- idem
Hae ies te voel um de moel aoep te doon	- idem
Häöm geit de moel wie 'n sjmikkjesjnoor (sjmik = zweep), óf	- hij is erg spraakzaam
Hae ies mèt de moel ummer Pietje-veurop, óf	- idem
Hae haet de moel gesjmeerd, óf	- idem
Dem sjeit de moel neet sjtil, óf	- idem
Hae kint alles mèt de moel, óf	- idem
Dem sjeit de moel dobbel, óf	- idem
Hae haet 'n moel wie 'nen affekaet	- idem

Geulrand nummer 35 - juli 1991:

Vanal en nog get XI

Hae ies ripsj (= R.I.P)	- hij is dood
Te grave beje (= ontbieden)	- ter begrafenis uitnodigen
'ne Jónge miensj kin sjterve, meh eine ouwe mót sjterve	- daar doe je niks aan
Dae ies aerdvoel	- hij is al lang dood en begraven
't Sjterve miè luuj ónder de sestig es d'r bove	- dat is nou eenmaal zo!
Nieks ies gauwer vergete es 'ne doaje miensj	- uit het oog uit het hart
Broelofsdaag en begreffenisdaag make bliej luuj	- spottend gezegde aangaande de soms feestelijke sfeer na een begrafenis
Familiebloed vriejt good, familietrouw ies gein gelök	- als je met een familielid trouwt, brengt dat zelden geluk
Achterröks ies 't good moelesnieje bewijs van moed	- over iemand praten achter zijn rug om, is
Nieks op de rubbe höbbe	- geen geld hebben
Nieks op de näd höbbe	- idem
Veur 't naodgare ziette	- met de stukken zitten
Dao höbs doe nieks mèt van doon!	- daar heb jij niets mee te maken
Eeder ziene zin en eeder zien pin	- ieder heeft zijn eigen smaak

Geulrand nummer 36 - oktober 1991:

Vanal en nog get XII

De ketel verwiet de pot 'n verbrande vot	- de pot verwijt de ketel dat hij zwart ziet
Sinterklaos vóng de sjouw neet	- gezegde als men niets gekregen had met Sinterklaas
Eemes veur 't ete sjpele	- iemand te vlug af zijn
Doe höbs diech eine getrókke	- jij hebt het nakijken
De maondig ies aan häöm	- over iemand die langzaam werkt
'ne Lange nieks mèt 'ne korte sjtart	- helemaal niets
'n Mónde werk wie 'n sjaaf, wat d'r op ies mót d'r aaf	- hij praat veel te veel
Eemes in 't kammezaolstesjke sjpieje	- iemand iets onaardigs onder de neus wrijven

't Buimke groat, 't menneke doad
Get sjiets kriege
'n Liek en 'n broed mótte allebei 't hoes oet

- dat maak ik niet meer mee
- iets voor elkaar krijgen
- introuwen levert alleen maar problemen op

Introuw ies oetrouw
Eemes de oare wessje
Beter huuj 'n ei es mörrege 'n hin
Beter 'n vleeg gevange es laeg gesjtange
Hae sjödt de dröpkes zónger vergunning
Daoveur gaon iech nog neet mèt 'n hand nao mien bats

- introuwen is meestal van korte duur
- iemand flink de waarheid zeggen
- beter iets dan niets
- idem
- als iemand een druppel aan zijn neus heeft
- daar steek ik geen hand voor uit

Geulrand nummer 38 - april 1992:

Vanal en nog get XIII

Wae käärsaad zeuk, vilt voelzaad oet
Beter twiè kièr gemete, es eine kièr vergete
Beter get es gaar nieks
't Ies beter wièneg te weite en vääle te genete, es vääle te weite en alles te misse
D'n duuvel sjiet ummer op de grootste houp
Hae haet mer ein oar aan eine kant, 't andere mó't'r nog aangezat kriege
Tössje 't dort en 't greunt
Umsjteng make
Beheij make
'ne Beheijskrièmer
Druèg sjliepe
Druèg proeme
Eemes ein oetdruège
Eemes 'n linkse verkoupe
Koutsjeleboutsj
Kop euver vot
De kunkel sjloon
Vrouwluuj en lievend móste bie de lamp koupe
Dat ies 'n aafgelekde boteram

- wie het onderste uit de kan wil, krijgt de deksel op de neus
-
-
- vaak trekt de rijke aan het langste einde
- zegt men van een vergeetachtig persoon
- stiekem
- drukte maken
- idem
- een druktemaker
- eten zonder te drinken
- idem
- iemand een klap geven
- idem
- kopje duikelen
- idem
- idem
- bij het uitzoeken van een vrouw moet men voorzichtig zijn
- een meisje dat al meerdere jongens heeft gehad

Geulrand nummer 40 - oktober 1992:

Vanal en nog get XIV

De zaal oplègge
Eemes temteren
'ne Koekerel
Braaf haet de naas aaf
In bedraag sjtoon

- straf geven
- iemand ergeren, pesten
- een tol
- geen van allen
- twijfelen

Wat tuujt 't ?	- wat is er ?
Eemes veur 't ete sjele	- iemand te vlug af zijn
Dat kaveer iech diech	- dat verzeker ik je
Dao kinste sjtaot op make	- idem
Dao krieste heun van	- uitroep als iets je ergert
Dao krieste get van	- idem
Fien luuj en fiene raege bezeike diech 't meiste	-
Mèt wèrke geit de sjoanste tied van d'n daag verlaore	-
Hout ies baeter es gaas, dao kins te diech twiè kièr -	-
aan werme	-
Zien meule maalt neet miè	- hij is dood
Dao liegk de houte sjink op taofel	- groot doen maar weinig te eten
"Nieks maog verlaore goon" zag de boer en hae	-
zoekde aan 't verkeestouw	-
Eeder broewt zien beer wie 'r 't hōbbe wilt	- ieder werkt naar eigen inzicht
De bèste sjmeed sjeit ziech waal 'ns op zienen doem	- iedereen maakt wel eens een foutje
Hae lièt ziech zien vot naodrage	- men staat altijd voor hem klaar
't Ies haet gein balke ónder	- het ijs is nog te dun

Geulrand nummer 41 - jannewarie 1993:

Vanal en nog get XV

'n Voës in de tesj make	- machteloos; stilzwijgend proces
Dat ies kervel van d'n ièrsjte sjeet	- over een onschuldig meisje
Dat geit zoa vlot wie 'nen ieswagel de Cauberg aaf	- zeer snel
Achter 'n ouw dāōnehègk ies 't good sjele	- als tussen een vriend paar een groot leeftijdsverschil bestaat
Dae wèt neet woa hae vandan kump	- hij is zijn afkomst vergeten
"Veer houte van good vèt ete", zag de heks en deeg-	-
'ne koetsj oet de naas in de sop	-
"Beter in de vriej zuuver loch es in 'ne inge boek", -	-
zag de boer en leet 'ne vlege	-
"Wae neet betaalt mót d'r oet", zag de boer en leet -	-
eine vlege	-
Dae telt wie 'ne meikever	- over een Pietje-secur
Dae ies neet zoa sjtóm es 'r oet zuut, ao neij, meh	-
nog vāöl sjtómmer	-
Dae haet 'n versjtand wie 'ne klómpemeker	- hij is een domoor
Es te dem 'n hand geufs dan tèt diech de vingere	- over iemand die niet te vertrouwen is
nao	-
Dae haet zoavāöl versjtand es 'n koo van sefraon	- hij is een domoor
(saffraan, een specerij) vrete	-
Dae ies zoa voel wie 'ne sjièper (herder, vond	- hij is erg lui
men een lui beroep	-
Dao haet 't neet koud laote weere	- iemand met een groot gezin

Geulrand nummer 42 - april 1993:

Vanal en nog get XVI

Höbbe veer al ins de kooflatte gesjpreid ?	- zegt iemand die zich té amicaal aan- gesproken voelt
De vreugmès kump onder de hoagmès oet	- als de onderrok zichtbaar is
Zjwelmensjes mèt sjtriekhièringe ies gowevriedig- kós	- Goede Vrijdag was vroeger een strenge vastendag en in menig huishouden at men dan in de schil gekookte aardappelen die, voor de smaak, langs een haring werden gestreken
Mangelebeumer	- domoor; iemand die een nieuwe bodem in een mand maakte
Eederen daag zaat ies ouch 'n geregeld leve !	-
Dae haet 'n geziech wie 'ne sjliepsjtein	- hij ziet er slecht uit
Dae kint 'n geit tössje de heun puène	- iemand met een mager, smal gezicht
Dae löp van Judas nao Pilatus	- iemand die doelloos op en neer loopt; ijsbeert
Onder de kar kómme	- dronken zijn
De bèste Prusj haet nog 'n paerd geklauwd, meh	-
d'n Hollender naom ouch nog de kar mèt	-
Slivvenhièr van 't kruus aaf baeje	- heel veel bidden
Road haor en elzehout greujt neet op gowe grónd	- vooroordeel over roodharigen
Dae haet van zien hei, zien wei gemaak	- hij is erop vooruit gegaan
De bedelsjtaaf sjteit gein honderd jaor aan dezelfde deur	- ooit zal het eens beter gaan
Dao ies penneke vèt	- daar is het goed van eten en drinken
Mèt 't fluitsje gewónne, mèt 't öllegerke ver- sjepeeld	- zo gewonnen, zo geronnen
Es d'n haan zjwieg en de hin krièjt, dan ies de boel aardig verdrièjt	- uitdrukking als de vrouw de baas was

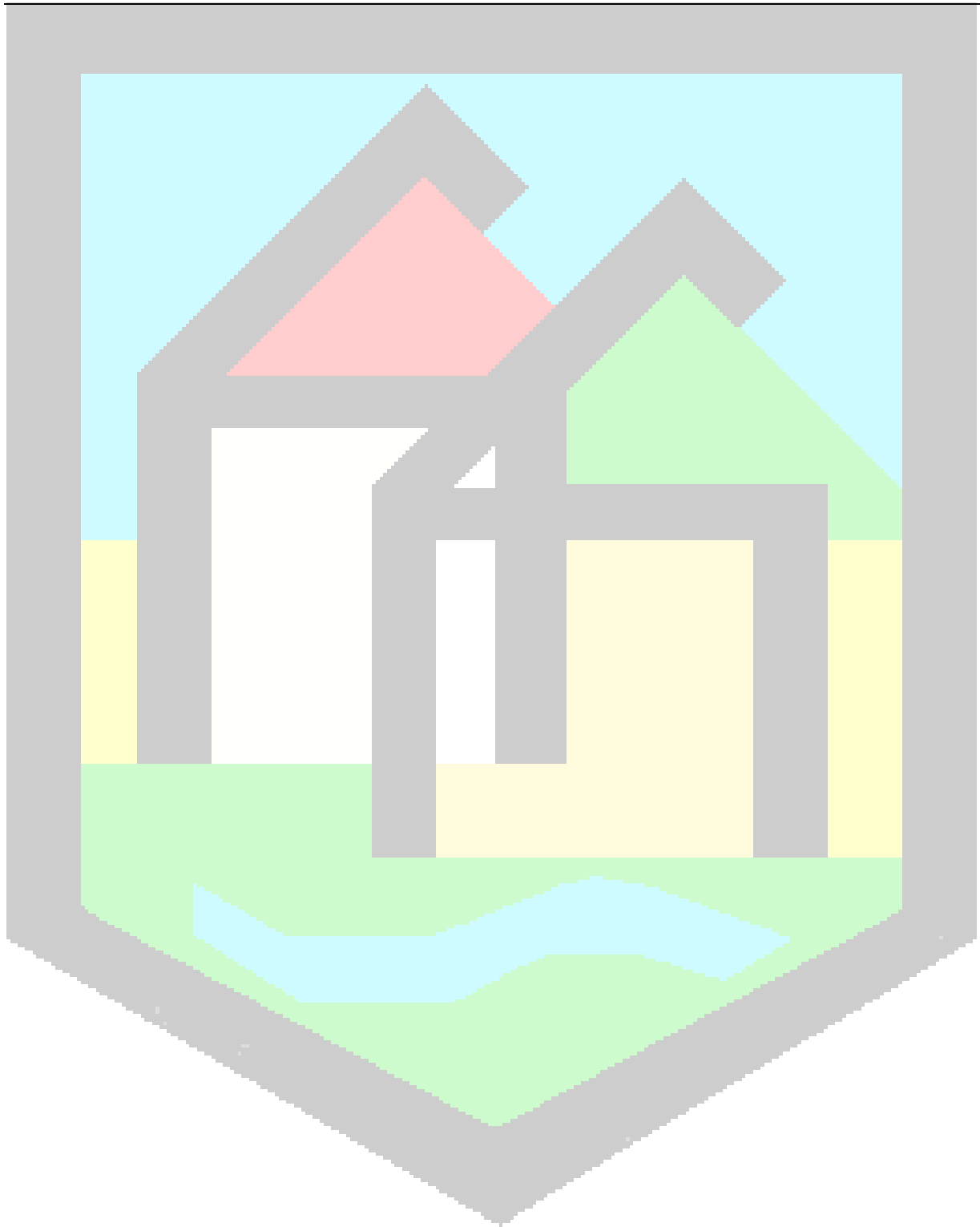
Geulrand nummer 43 - juli 1993:

Vanal en nog get XVII

Dat ies mer kleizaodkaaf	- dat is niet veel (kaf van klaverzaad is niet veel)
Dae haet aandeile in de broewerie	- hij heeft alles verdronken
Ins get, ies neet ummer ermood	- alle beetjes helpen
Beter hièr bie de koetseer es koetseer bie d'n hièr	- beter baas dan knecht
Es dae twiè sjlekke mó't vange, kump häöm ein eweg	- hij is erg langzaam
"'t Ies wat 't ies, 't ies geld van de koo", zag de boer - dae de opbrèngs van de koo houw verkaart en nog vief cent euver houw	-
Dae ies neet miè gewind es eerappele in de sjil	- iemand die alleen armoede is gewend
Dat ies besjete wie 'n hinkelödderke	- dat is niet veel zaaks
Godver... dreef Adam oet 't paradijs	- om een vloek te camoufleren

"Iech weit neet wat d'r aan 't doen zeet", zag
pesjtoar wie hae op 'ne sjoane zomeraovend in de
bosj euver e koppel bein veel "meh d'r höbt good
waer debie"

- een uitspraak die vaak volgde op de
opmerking "Ja, dat is zo", of "dat zal
wel"

Geulrand nummer 1 - jannewarie 1983, nummer 7 - juli 1984 en nummer 8 - oktober 1984:

Invloed van 't Frans op de Limburgse dialecten

Limburgs	Frans	beteikenis
aafkappe	- couper	- afnemen van kaarten (köppe)
abuus	- abus	- vergissing
adieë	- à Dieu	- vaarwel
adrèt	- adroit	- vlug, levendig, opgewekt
affaere	- affaires	- zaken
affrontére	- affront	- beledigen
akkordés	- accord	- overeenkomen
alèèrt	- alerte	- opgewekt, lustig, gezond
allei	- allée	- laan
ammezaasje	- amusement	- vermaak
annons	- annonce	- advertentie
appetiet	- appétit	- eetlust
apprensje	- apparence	- schijn, waarschijnlijkheid
areigel	- en règle	- behoorlijk
asserans	- assurance	- verzekering
attakére	- attaquer	- zowel aanvallen, beginnen als inzetten van muziek, aanranden
attak	- attaque	- zenuwtoeval, beroerte
avvensére	- avancer	- vooruitkomen, haasten, vorderingen maken
bagére	- bagage	- verhuizen
battere	- battre	- hard en klossend lopen
begien	- béguine	- kloosterzuster
benediej	- bénir	- zegenen
bies	- bise	- noordenwind
biskére	- bisquer	- mopperen, morren, slechte zin hebben
blagére	- blaguer	- opsnijden, snoeven
boeljóng	- bouillon	- vleesnat
boezjére	- bouger	- zich bewegen, opzij gaan
böttele	- butter	- de grond los maken
brak	- baraque	- krot
briek	- fabriquer	- baksteen
broddede	- broder	- prutsen, knoeien
dartels	- darte	- chronische huiduitslag, eczema
diffendére	- défendre	- verdedigen
diskérére	- discuter	- druk praten
dispetére	- disputer	- redetwisten
dissedére	- décider	- uitmaken, beslissen
does	- doux	- zacht, stil
domestiek	- domestique	- huisknecht
ekspres	- exprès	- opzettelijk
ekstemére	- estimer	- achten, respecteren
fabele	- fable	- fabels vertellen
fakteur	- facteur	- postbode
fieloar	- filou	- huichelaar
figgeleteite	- futilités	- beuzelarijen

Kompilatie van "gezègkdes en oetdrukkinge" oet de Geulrand

fines	- finesse	- vals, slechte imborst van vrouw ('n finesse priej)
fioeële	- violer/violence,	- onder handen nemen, pak slaag geven
fleur	- fleur	- bloei
floeër	- velours	- fluweel
floes	- floche	- strik, kwast, bosje lint als versiersel,
florére	- fleurir	vrouw van lichte zeden
foek	- fleurir	- floreren, bloeien
forsj	- fougue	- vuur, onstuimigheid, drift
frèttére	- force	- kracht, geweld
gazèt	- furet	- met het fret jagen
grammats	- gazette	- krant
gruffele	- grimace	- gek gebaar
gardenére	- greffer	- enten
jieëmers	- jardiner	- tuinieren als liefhebberij
kadük	- jérémiade	- jammeren
karessére	- caduc	- stil, bedaard, teneergeslagen, afgeleefd,
karreljóng	- caresser	bouwvallig
kasjot	- carillon	- vrijen
kej	- cachot	- klokkenspel
kejje	- cailler/caillé	- arrestantenlokaal
kelle	-	- (stremmen, stollen/gestremde, gestolde)
kemissie	- gel/gelée	- glijbaan van sneeuw/ijs
kiet	- commission	- zie "kej"
kiksjoserie	- quitte	- tintelen van de kou (de heng kelle miech)
klabattere *	- quelque chose	- boodschap
*dit zijn de kleppers, die in de Goede Week in plaats van de altaarschellen worden gebezigd.	- batre	- vrij
klassenére	- collationner	- onbeduidenheid, wat vrijwel waardeloos is
koejenére	- couillonner	- klossend lopen
koeraasj	- courage	- redeneren, praten
kolaer	- colère	- pesten, plagen
kómfuus	- confus	- moed
kommers	- commerce	- woede
kómpabel	- capable	- verlegen
kómpeljóng	- compagnon	- handel
kómpenie	- compagnie	- bekwaam
kõnkoer	- concours	- makker, vennoot
krapül	- crapule	- gezelschap
krepére	- crever	- wedstrijd
kritsjele	- critiquer	- plebs, grauwig
krossjére	- crocheter	- omkomen, doodgaan
kurieus	- curieux	- vitten
laberinte	- labyrinthe	- haken
labeure	- labourer	- eigenaardig
lamentére	- lamenter	- doolhof, penarie
loesj	- louche	- het boerenbedrijf uitoefenen
loesjhoo	-	- weeklagen
loessje	- louche	- verdacht
majjeng	- moyen	- flaphoed, die ook de ogen kan bedekken
makkeljóng	- maquignon*	- oogkleppen van een paard
	*handig tussenpersoon	- middel, mogelijkheid
		- makelaar spelen

Kompilatie van "gezègkdes en oetdrukkinge" oet de Geulrand

malläör	- malheur	- ongeluk, ongeval
mallis	- malice	- list geslepenheid
mankaasje	- manquement	- gebrek
massakrére	- massacrer	- bederven, schenden, verknoeien
mentenére (zich)	- maintenir	- voor zijn rechten opkomen
mines maken	- faire mine	- aanstalten maken
mizerabel	- misérable	- ellendig
mobiel	- mobile	- beweeglijk
moete	- muer	- ruien
movére	- mouvoir	- bewegen
obstenaat	- obstiné	- weerspanning
sjpikkelére (oet)	- speculer	- uitvissen, bespieden, afkijken, uitcijferen berekenen
okkelére	- (latijn) oculus=oog	- oculeren, emten
pans	- panse	- buik
paralejje	- parler	- druk praten
pardoen	- pardon	- vergiffenis
parére	- parer/paraître	- gehoorzamen, zwichten, ook schijnen en afweren
parlejte	- parler	- redeneren
pekelzung	- peccadille	- pekelzonde, klein vergrijp
perluusje	- parlerie	- praatjes, gebabbel, ophef
piejot	- pion/piéton	- infanterist
pikkenére	- chicaner	- haten, benijden, vitten, bedillen
pledde	- plateau	- hoogvlakte
poeëze	- pauser	- rusten
poeleke	- poulain	- mollig jong meisje,, maar ook roepnaam van een veulen
polfer	- poudre	- buskruit
ponteneur	- point d'honneur	- punt van eer (op ziene ponteneur sjtaon = eergevoel hebben)
porderm/penderm	- permission de port d'armes	- jachtakte
postele	- postuler *	- vragen, aandringen
	*=solliciteren	
prónt	- prompt	- juist
pressére (ziech)	- presser	- haasten
prizzemére	- présumer	- veronderstellen, vermoeden
pupiter	- pupitre	- lessenaar
raffel	- rafle	- tros, verzameling
ramente	- rameter (Waals)	- rommelen, dof lawaai maken
ranzjére	- arranger	- in orde brengen
rattekaal	- radical	- geheel en al
rebelsj	- rébel	- opstandig
rebu	- rebut	- uitschot van fruit
regére	- regner	- heersen
rejel	- réel	- rechtschapen
rejére	- régler	- regelen, in orde maken
revaere	- river	- klinken van nagels
revèensj	- revanche	-
op ribot zieë	- être en ribote	- aan de zwier zijn
rikkemendére	- recommander	- aanbevelen
sakkers	- sacrer	- vloeken
sikkendére	- seconde(=2 ^e stem)	- tweestemmig klinken

sjametére	- escanoter	- handig wegpakken
sjangernére	- chagriner	- zich ergeren
sjangering	- chagrin	- leed verdriet
sjanzjére	- changer	- veranderen
sjapiter	- chapitre	- hoofdstuk, onderwerp
sjappére	- échapper	- ontkomen, ontsnappen
sjarmant	- charmant	- behoorlijk
sjarsj	- charge	- lading
sjèrpe	- écharper	- in de lengte zagen
sjiekke	- chiquer	- pruimen van tabak
sjiffenére	- chiffonner	- verfrommelen
sjippotére	- chipoter	- bedillen, beknibbelen
sjokkenére	- chicaner/choquer	- schimpend beledigen
sjtrabatse	- estrapade	- vermoeiend werk
sjüs (of jüs)	- juste	- juist
sjuitere	- chuter (vallen)	- uitglijden
subiet	- subit	- plotseling
tappessére	- tapisser	- behangen
temtére	- tenter	- kwaad uithalen, plagen, hinderen
tirvele	- tourbillon*	- dwarrelen, ronddraaien, snel om zijn
	*werveling, draaikolk	as draaien
	maalstroom	
toezjoer	- toujours	- altijd
tout-mem-sjoos	- toute la même chose	- dat is ons om het even, laat ons onverschillig
traetere	- traiter	- ergeren, geniepig plagen
transenére	- ranconner*	- mishandelen, tergen, kwellen, plagen
	*brandschatten, afzetten	
trapére	- attraper	- betrappen
tribbelére	- tribulation*	- kwellen
	*beproeving, tegenspoed	
veksére	- verxer	- prikkelen, hinderen, aansporen kwellen, plagen
verasserére	- assurer	- verzekeren tegen schade
verdómmenére	- dominer*	- beschadigen, kapotmaken
	*overheersen	
verneglizjére	- négliger	- veronachtzamen, verwaarlozen
verordenére	- ordonner	- afspreken, gelasten
verrinnwére	- ruiner	- vernielen
versjangelére	- scandaliser	- beschadigen, verknoeien, ontsieren
vertestewére	- détruire/destruction	- bederven, vernielen
vespere	- Vêpres	- naar de Vespers gaan
viet	- vite	- vlug
zjenant	- gênant	- hinderlijk, verlegenheid
zjenére	- gêner	- (zich) schamen

Geulrand nummer 3 - juli 1983:

De klanken in benamingen van werktuigen, gereedschappen en gebruiksvoorwerpen

avepäör	- machine à vapeur	- lokomotieven en andere stoommachines
daesmesjien	-	- dorsmachine
maneezje	-	- aandrijving van 't daesmesjien, 't paard draaide in de maneezje zijn rondjes als in een manege
vlaegel	- flagellum (Latijn) - fléau (Frans)	- (dors)vlegel
d'r expart	-	- extirpateur (landbouwwerktuig om grond los te woelen en te bemesten)
trèkbal	- triqueballe	- mallejan, diende voor het vervoer van boomstammen
de vetuur	- voiture	- rijtuig, meestal door paarden getrokken voor het vervoer van personen
d'r mikkemik (soms hikkemik)	- mécanique	- reminrichting aan karren/voertuigen
serzjant	- serrejoint	- klemhaak of meubelmakersschroef
baskül	- bascule	- weegtoestel voor zware lasten
balans	- balance	- weegtoestel waarmee kleine hoeveelheden worden afgewogen
ferneus	- fourneau	- fornuis
kwiezenjaer	- cuisine	- fornuis
kannepée	- canapé	- canapé
lavebo	-	- wastafel
kenk	-	- staande petroleumlamp, genoemd naar de fabrikant Quinquet
lambel	-	- hanglamp (lampe belge), die ook op "petrol" of "sjteinaolig" brandde
ambezjoer	- abat-jour	- lampekap
marmiet (soms: miet)	- marmite	- soort ketel
gamel	- gamelle	- set etensketeltjes
ressaorebak	- ressort à bac	- springveren matras
paljas	- paillasse	- stromatras
regelatäör	- régulateur	- hangklok
pendül	- pendule	- schoorsteenklok
permetiekkel	- perpendiculaire (?)	- slinger van een klok
versjèt	- fourchette	- eetvork
vörk	- fourche	- hooivork
telder	- tailloir	- etensbord
kraf	- carafe	- karaf
sjöpke	- chope	- naam van een bierglas, op een voet met een inhoud ¼ liter, afkomstig van "chope" (Schoppen is Duits voor pot of pint)
droeve	- douves	- duigen van vaten en tonnen
kartoesej	- cartouche	- een patroon van een jachtgeweer

Kompilatie van "gezègkdes en oetdrukkinge" oet de Geulrand

'n mies

- mise

- schietkaart (bij pijlwerpen en bij
prijsschieten met een windbuchs

flüskes (floes)

- floche

- (kwastje) hiermee wordt de windbuchs
geladen

kniep
berliene

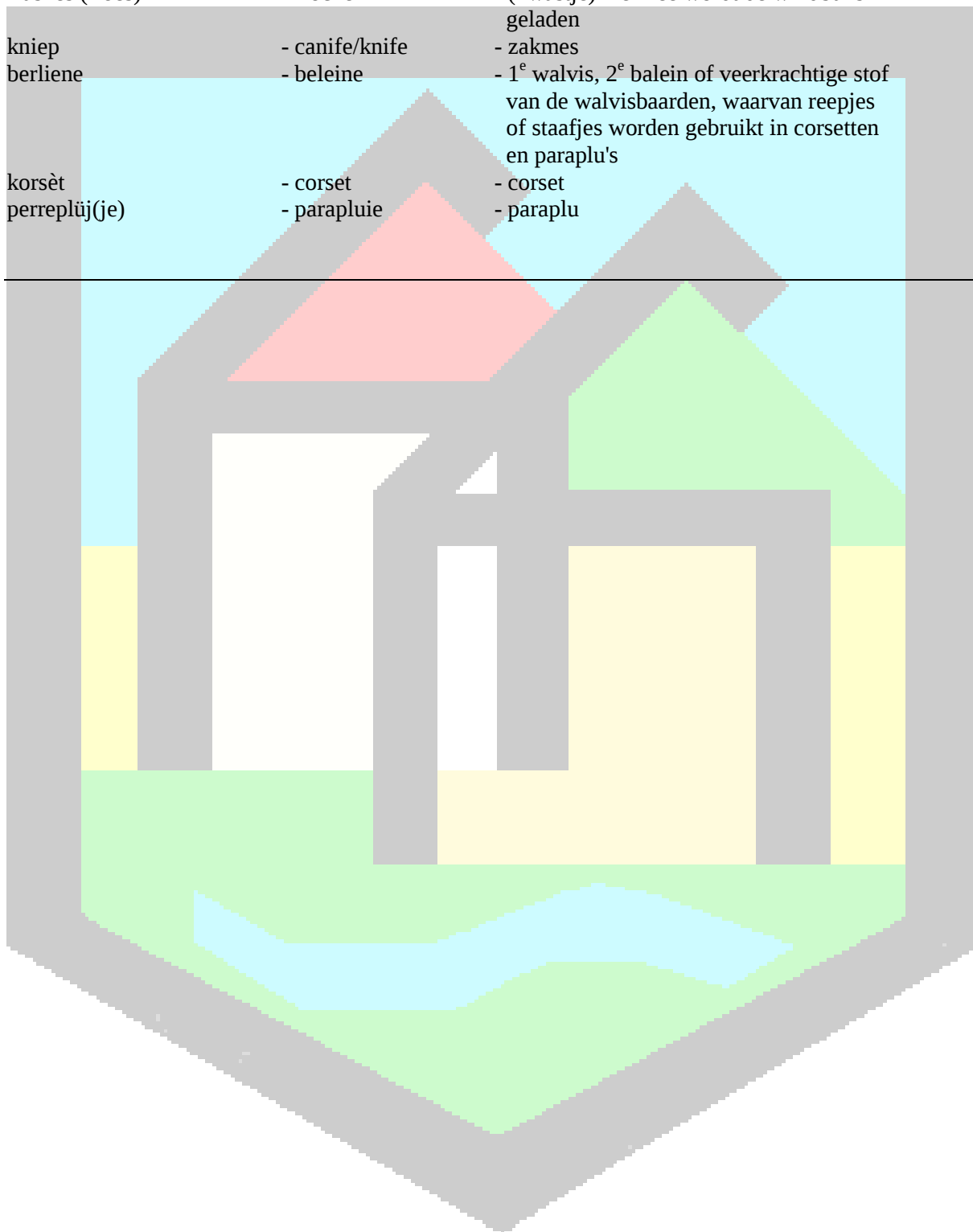
- canife/knife
- beleine

- zakmes
- 1e walvis, 2e balein of veerkrachtige stof
van de walvisbaarden, waarvan reepjes
of staafjes worden gebruikt in corsetten
en paraplu's

korsèt
perreplüj(je)

- corset
- parapluie

- corset
- paraplu

Geulrand nummer 3 - juli 1983:

Latijns en Frans

Veel Franse woorden zijn afgeleid uit het Latijn, maar ook uit andere talen

kamassje	- gemaches	- beenkappen (Spaans: guadamaci)
galossje	- galoches	- klompschoenen (Grieks: kalopous)
pantoeffel	- pantoufle	- pantoffel
vasistas	- "was ist das"(D)	- klepraampje
virgel/villeger	- virgule	- knip op deur of hek, die in vorm op 'n komma lijkt (Latijns: virgula)
barreer	- barrière	- een hek van een tuin of een weiland
vawaere	- valve	- soort hek, bestaande uit twee palen die verbonden zijn met "tankeldraad"
tankeldraad	-	- punt- of prikkeldraad
e koffer	- coffre	-
'n valies	- valise	-
'n kalbas	- cabas	-
wiesvrouw	- sage-femme	-
kalbeske	-	- herderstasje (plantje)
kajee	- cahier	- schrift
'ne kalpeng	- calepin	- notitieboekje
'n amvelop	-	- enveloppe
'n poep	- poupée	- pop
pielebaog of flitsbaog	- flèche =pijl	-
koekkerel	- coquerille	- kleine tol
huve(-sjete)	-	- knikkeren
marbel/malleber	- marbre	- dikke marmeren knikker
gezeumerd	-	- vergaard
'ne ganse sietsewinkel	-	- een hele santekraam
kinkeleriewinkel	- quincaillerie	- handel in kleine ijzerwaren

Geulrand nummer 2 - april 1983:

Zuidlimburgse dialecten en hun verwantschap met het Engels

Limburgs	Ingelsj	beteikenis
haaksj aomere brièm breuj baj	- ax - embers - briar - brewage - bay-horse	- bijl - houtskool - doornstruik - aftreksel, brouwsel - paard (in 't Engels ook soms "vos")
foemele	- to fumble	- betasten, frommelen (vaak in ongunstige betekenis)
gütsj gieles	- a gusj - gullet	- een scheut van b.v. water - slokdarm ("ziech get in de gieles houwe")
kniep klam tepièt trampele sjtiel sjoel bies	- knife - clam - tapestry - to trample - stile - shower - bise	- zakmes - klemhaak - behang, in het engels meer "wandtapijt" - langzaam lopen - deurpost - bui van bv. regen - een in feite Schots woord, dat ook scherpe wind betekent
zjwaasj	- swarthe	- ook in feite Schots woord met de betekenis speksword

Geulrand nummer 7 - juli 1984:

klouw = kei, natuursteen. Het Valkenburgs heeft een vrij oude bewijspplaats voor dit woord. In een stadsrekening uit het jaar 1487 staat vermeld:

"Item gegolden eyne groten yseren haemer te luytgen (Luik) omme die clauwen dor mit in den graeven in tweyen te sloen".

Plante en deere

appelekouwevla
krwasjelevla
peezebuimpke

aolbere
aovemèkerke
akkermenneke
briëmetaatsj
Cathariensblóme
ilbere
gèlgergol
karkol
kepperkes
kièsblumpkes
klunske
kolblóm
kroddel
krök
miërts veule
paosjblóme
serel
vis
vuur
weerwing
zèggesjlieperke
zemp
zevesjlaoper

- abrikozenvlaai
- kruisbessenvlaai
- perzikenboompje

- aalbessen
- fitis
- kwikstaartje
- braamsluiper
- chrysanten
- aardbeien
- geelgors
- huisjesslak
- Oostindische kers
- madeliefjes
- vroedmeesterpad
- klaproos
- pad
- bolderik
- specht
- narcissen
- zuring
- wezel
- marter
- akkerwinde
- tjihtaf
- herik
- relmuis